

● **Az MTA főtitkára szerint**

A támogatás nem hitbizomány

Nemrég Szegeden járt Keviczky László. Az MTA főtitkára az egyetemen működő akadémiai kutatócsoportok vezetőivel találkozott. A Magyar Tudományos Akadémia második emberét az egyetemi kutatásról kérdeztük.

egyetemi kutatócsoportok helyzete?

– Az akadémia hozzávetőleg ugyanannyit tud fordítani az egyetemi kutatóhelyek támogatására, mint tavaly. Ez természetesen relatív értéksökkenést jelent. Felhívással fordultunk a szaktárcákhoz, hogy járuljanak hozzá a kutatás támogatásához. De mivel választási év van, nem mertek ígérni. Így az OTKA (Országos Tudományos Kutatási Alap) egyharmadának megfelelő összeget tudunk erre a célra fordítani. Abban az esetben, ha jó a kiválasztás, jelentős támogatást kaphatnak az arra érdemes kutatóhelyek. Az új pályázati rendszer értelme pontosan az, hogy a régi támogatási elvet, mely szerint mindenki kapott egy kevéske pénzt, felváltsa. Most a nyertesek annyi támogatást kapnak, amennyiből érdemi munkát tudnak végezni. Ennek természetesen az az ára, hogy a többieknek megszűnik a munkahelyük. A szegedi beszélgetésen is felmerült, hogy jó lenne megteremteni annak a lehetőségét, hogy három évnél hosszabb időre pályázhassanak a kutatóhelyek. Ezzel magam is egyetértek, hiszen a mindössze három évre szóló egzisztencia nem teszi vonzóvá a fiatal tehetségek körében a kutatócsoport státusát. Sajnos, ennek jelenleg nincs realitása, mert hiányzik a szükséges pénzügyi biztonság. Megjegyzem egyébként, én azt is rendkívül fontosnak tartom, hogy a támogatás ne válhasson hitbizományá, hanem folyamatos teljesítésre és utódnevelésre készítse a kutatókat.

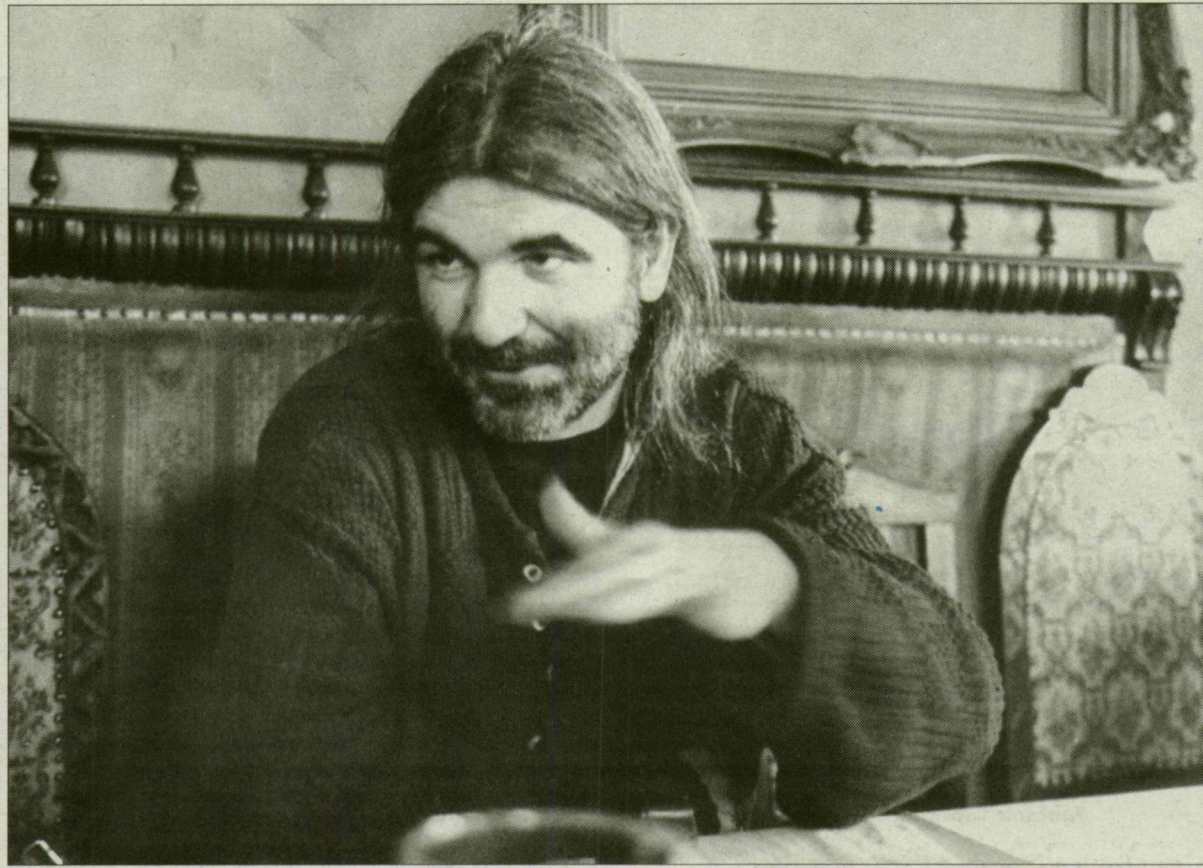
● **A felsőoktatásra szánt pénzből a fővárosi intézmények általában jóval nagyobb mértékben részesülnek, mint a vidékiek. Mi várható az akadémiai pályázaton?**

– Elfogadom, hogy a vidék fejlesztése reális igény. Véleményem szerint a regionális prioritásokat a kutatástámogatásban úgy kell figyelembe venni, hogy a szakmai szempontok se sérüljenek. Azt tartanám helyesnek, ha először szakmai szempontból értékelnék a pályázatokat, majd azonos teljesítmény esetén a vidékieket részesítenénk előnyben. Úgy gondolom, a vidékieket ebben a tekintetben nem kell féltelni. Amikor a pályázati rendszert bevezettük, vagyis mérni kezdtük a teljesítményt, a vidékiek részesedése a támogatásból jelentősen megnőtt. Ez igaz a szegediekre is. Azt hiszem, sem az egyetemi, sem a kutatóintézeti kollégáknak nincs mitől tartaniuk.

Keczer Gabriella

● **Odorics Ferencel, egy CD-ROM ürügyén**

Az olvasás - linkelés

Odorics Ferenc: „Az olvasás végtelen szabadsága csak idea.” (Fotó: Gyenes Kálmán)

Az irodalmi multimédiában jelenleg két műfaj létezik Magyarországon: az adatbázis-, illetve az illusztrációs-jellegű. Az interaktív multimédiális interpretációs CD-ROM még unikumnak számít. De már nem sokáig. Júniusban várhatóan kapható lesz a boltokban az az interaktív CD-ROM, amelyen egy szegedi csapat dolgozta fel Esterházy Péter Fuharosok című regényét. A majdnem kész CD-ROM-ot a napokban mutatták be a JATE-n. Odorics Ferencel, a JATE Irodalomelméleti Tanszéki Csoportjának vezetőjével ennek apropóján beszélgettünk.

● **Azt mondta a bemutatón, hogy ezt – a jelenleg háromnegyedig kész – CD-ROM-ot soha sem lehet befejezni, de azért június határidőt szabott. Mit kell addig elvégezni, hogy a CD-ROM teljes egész legyen?**

– Egyrészt el kell még készítenünk a CD-ROM didaktikus részét, az olvasógépet, amely különböző olvasási mintákat – motivikus, emblematikus stb. – mutat majd be, másrészt fel kell még vinnünk a Dekonferencia teljes szöveges anyagát, illetve az ott készült hang-, video- és fotófelvételeket. A Dekonferencián tizennégy előadó elemelte a Fuharosokat. Az olvasó ezeket az interpretációkat is megtalálhatja majd a CD-ROM-on, amelyeket megpróbálunk összekapcsolni a Fuharosok szövegével, ugyanúgy, mint ahogy azt tettük a képekkel és a hangok-

Mi az, hogy...?

Interaktív: kölcsönös érintkezést lehetővé tevő rendszer. Esetünkben az olvasó egyrészt megválaszthatja, miképpen olvassa a Fuharosokat, milyen értelmezési utakat akar bejárni, másrészt rendelkezik egy jegyzetfüzettel, ahová maga is beírhat, s amelyre a CD-ROM-on felkínált szövegekből és képekből maga is ki-pakolhat. **Multimédia:** többféle megjelenítési mód (írott szöveg, grafikus adat, kép, hang) együttes bemutatása, alkalmazása, illetve rendszerbe foglalása. **Interpretáció:** értelmezés, magyarázat. Valamely művészi alkotás egyéni értelmezésen alapuló tolmácsolása. (A CD-ROM elkészítésében közreműködtek: Odorics Ferenc, Bass László, Bocsor Péter, Müllner András és Németh György.)

kal. Az úgynevezett linkelés, azaz a szöveghez kapcsolás azért fontos, mert az olvasás nem más, mint linkelés.

● **Ha már a képeket említette, elhangzott, hogy erősíteni kell ezt az asszociációs bázist. Erre vonatkozóan kritikát is kaptak. Kútól?**

– Magától a szerzőtől.

● **Egyébként tetszett Esterháznak a CD-ROM?**

– Nagyon tetszett neki. Egyetlen kifogást emelt. Azt mondta: sokkal jobb lenne, ha egyes szöveghelyekhez több, legalább nyolc-tíz képet rendelnénk, bővítve ezzel az interpretációt, mert akkor azok közül választhatna az olvasó. Péter egyébként hangsúlyozta, hogy ez egy másik műalkotás, s neki ehhez semmi köze. Szerintem csak azért nem jött el a be-mutatóra, mert jelezni kívánta, hogy nem ő, hanem a szegediek ennek a CD-ROM-nak a szerzői.

● **Milyen forrásból készítették, illetve készítik a CD-ROM-ot, amelyről**

rom megabájt szöveg van fenn. Egy húsz perces videó 280 megabájtot foglal el, de azt megnézi az ember húsz perc alatt, a három megát pedig olvassa három hónapig.

● **Volt-e, van-e olyan szándékuk a CD-ROM-okkal, hogy divatot csináljanak a kortárs magyar irodalomnak?**

– A gyerekek az új média, a komputer megjelenésével nem olvasnak, inkább a számítógép előtt ülnek. Nekünk meg kell keresni a számítógép helyét az olvasásban. Fel kell használni a komputer eszközeit és lehetőségeit arra, hogy a könyv megjelenésén a számítógépen keresztül. A klasszikus viszony az olvasó és a könyv volt. Most a kettő közé kerül a számítógép, nem pedig a könyv helyére.

● **Nem gondolja, hogy az illusztrációs eszközök behatárolják az olvasó interpretációját?**

– Minden olvasás behatárolja a szöveget. Egyszerűen nem tudunk olyan végtelen multimédiális teret teremteni, ami ne határolná be az olvasó interpretációját. A szóba jöhető dolgoknak csupán néhány ezrelékét visszük fel a CD-ROM-ra, tehát a korlátok itt is működnek. Nemcsak azért, mert egy CD-ROM-ra 640 megabájt fér fel, de az időnk és a fantáziánk is véges. Az irodalomtudós negyven oldalas, néhány kilobájtnyi regénytanulmánya is köztölt. Ahhoz képest a 640 megabájt CD-ROM jóval szabadabb. De mind a kettő behatárolt. Az olvasás végtelen szabadsága csak idea. Olyan nincs. Az csak elvi tételzés.

Szabó C. Szilárd

Továbbképzési központ

● **Pilisborosjenő (MTI)**

Pedagógus-továbbképzési Módszertani és Informatikai Központot avattak Pilisborosjenőn. A 200 millió forintos beruházás eredményeként egy régi iskolaépület átalakításával létrehozott centrumban tevékenykedik mostantól a továbbképzési jegyzékeket összeállító akreditációs bizottság.

A közoktatási törvény módosítása kötelezően előírja a pedagógusoknak a rendszeres továbbképzést; e területet a benyújtott számos program közül választja ki a a leginkább hasznosíthatókat. Az általuk ajánlottakból meríthetnek majd a megyei pedagógiai intézetek is saját továbbképzési tematikájuk kialakításához. A központban a pedagógusokat oktató szakember-gárda számára is rendeznek ezentúl bentlakásos kurzusokat, többi között az informatika, a művészeti nevelés, a mentálhigiénés ismeretek és vezetőképzés szakterületén. Az új intézményt Magyar Bálint miniszter adta át.

Európai Tanulmányok Gödöllőn

● **Budapest (MTI)**

Megnyílt az Európai Tanulmányok Központja a Gödöllői Agrártudományi Egyetemen. Az Európai Unió Phare-programjának anyagi támogatásával összesen csaknem 80 millió forintból létrehozott tudományos centrumban évente kétszáz-háromszáz agrárszakember képezheti magát európai agrármenedzserre. Az ország más felsőoktatási intézményein tizenkét, a gödöllőihez hasonló központ működik majd, ezáltal lehetővé válik átfogó képzési programok kidolgozása, az EU-csatlakozáshoz szükséges szakértői háttér megteremtése. Az agrárszférában a csatlakozás gyakorlati ellátásához hatszáz-nyolcszáz idegen nyelveket beszélő agrármérnökre lesz szükség itthon és külföldön, s további háromszáz ezer hasonló képzettségű agrárszakember kell majd a kamaráknál, és a különböző EU-tagországok vállalataival kapcsolatban álló cégeknek. A központban az európai agrármenedzserképzés nappali tagozaton már az ünneplés megnyitóját megelőzően megkezdődött, s hamarosan lehetőséget teremtenek a diplomások továbbképzésére. A program keretében az egyetemen megszervezték az Európai Dokumentációs Központot, amelyben az EU-val kapcsolatos adatokhoz ingyenesen juthatnak hozzá az érdeklődő szakemberek.

Brit diplomák

● **Budapest (MTI)**

Magyarországon eddig ritkaságnak számító „Master of Education” (MEd) diplomát vett át Budapesten a Brit Nagykövetségen tizenöt hazai egyetemi, illetve főiskolai oktató. Az angoltanárok a College of St Mark and St John két éves távoktatási programjában vettek részt a British Council támogatásával. A MEd-diplomásokat olyan témákban bővítették

tudásukat, amelyek segíthetik egy korszerűbb hazai nyelvtanítási tanárképzési és továbbképzési rendszer kialakulását.

A diplomaosztó ceremónián részt vettek az University of St Mark and St John képviselői és jelen volt Nigel J. Thorpe, Nagy-Britannia magyarországi nagykövete, valamint Medgyes Péter, a művelődési tárca helyettes államtitkára.

Öregdiák-hétvége a SZOTE-n

● **Munkatársunktól**

Az elmúlt hét végén harmadik alkalommal rendezték meg a SZOTE-n az egyetem egykori hallgatóinak találkozóját, az Öregdiák-hétvégét.

Ez alkalommal az 1958-ban '68-ban, '78-ban illetve '88-ban végeztek közülük közel háromszáz orvos, fogorvos és gyógyszerész jött el az ország minden tájáról, s hat-

árokon túlról is a kétnapos rendezvényre, amelyet az orvosegyetem Öregdiák Szövetsége szervezett. Az első Öregdiák-hétvégét 1996-ban rendezték, az akkori oktatási rektorhelyettes ötlete nyomán.

A várostól messze szakadt egykori SZOTE- és diákok Szegeden maradt hajdani egyetemi társaiktól találkozási alkalmával mindig élénken érdeklődnek az alma ma-

tár után – tájékoztatta lapunkat dr. Végh Mihály, az Öregdiák Szövetség elnöke –, s ez a részükről megnyilvánuló szeretetteljes kíváncsiság adta az ötletet arra, hogy évente visszahívjanak néhány évfolyamot. Az Öregdiák-hétvégeken az egyetem valamennyi tanszéke nyitva van, s a vezetőség tagjai fogadják az oda betérő egykori hallgatókat. Így volt ez a legutóbbi hétvégén is,

majd a dékán tájékoztatóját hallgathatták meg az egyetem helyzetéről. Délután „osztályfőnöki órát” tartottak a hajdani évfolyamvezetők, este banketten beszélgettek tovább az egykori iskolatársakkal.

A hét vége vasárnap ópusztaszeri kirándulással folytatódott, illetve a sportosabbabb több sportágban mértek össze erejüket, ügyességüket, felkészültségüket.

Olasz ösztöndíj

● **Munkatársunktól**

A triesti egyetem hat ösztöndíjat hirdetett meg az 1998-99-es tanévre a kelet-európai országokból származó fiatal kutatók számára. Az ösztöndíj összege 25 millió líra. Jelentkezni július 30-ig lehet. A jelentkezési lap és további információk beszerezhetők a JATE Hallgatói Közlöny Bizottságától.